МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національна академія педагогічних наук України
Міжнародна асоціація ректорів педагогічних університетів Європи
Благодійний фонд польсько-українського партнерства

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

Матеріали
Міжнародного форуму
…
16 лютого **2023**

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)
М 74

Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)

За загальною редакцією** академіка **В. П. Андрущенка

Редакційна колегія:

Віктор Андрущенко – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова *(голова редакційної колегії);*
Лєшек Корпоровіч – професор Яггелонського університету (Республіка Польща);
Роман Вернидуб – проректор з навчально-методичної роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії*);
Григорій Торбін – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії);*
Павло Горінов – в. о. директора навчально-наукового інституту права УДУ імені Михайла Драгоманова;
Володимир Євтух – декан факультету соціально-політичних наук УДУ імені Михайла Драгоманова;
Юрій Кондратьєв – директор Міждисциплінарного центру складних систем УДУ імені Михайла Драгоманова;
Микола Кириченко – директор Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України;
Лариса Лук'янова – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;
Наталія Мозгова – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
Тарас Олефіренко – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
Василь Федоришин – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова;
Сергій Русаков – директор навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
Наталія Титова – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
Таміла Новіцька – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74 **Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу** : збірник матеріалів міжнародного форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

© Автори статей, 2023
© Редакційна колегія, 2023
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

УДК 378.091.3:37.091.12:004.77

Шевчук Б. В.
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри інформаційних систем і технологій
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна;

Шпильовий Ю. В.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних систем і технологій
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

ІНСТРУМЕНТИ ВІРТУАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ

Ускладнення параметрів і динаміки змін сучасного світу, становлення глобальної інформаційної інфраструктури, глобалізація, інформаційний «вибух», – всі ці фактори в системній єдності обумовлюють необхідність якісних, інноваційно орієнтованих змін у парадигмі реалізації безперервної освіти, зокрема, фахової підготовки педагогічних кадрів.

Ці обставини обумовлюють актуальність і значимість дослідження потенціалу інструментів віртуального освітнього середовища у фаховій підготовці педагогічних кадрів.

Віртуальне освітнє середовище створене і розвивається для ефективної комунікації всіх учасників освітнього процесу. Відсутність у фахівця компетентностей володіння відповідними інструментами і технологіями апріорі обмежує його професійні можливості, залишаючи на «узбіччі» прогресивних тенденцій в галузі освіти. Освітнє середовище має задовольняти потреби особистості в успішній соціальній адаптації, професійному становленні.

У вітчизняній і зарубіжній практиці інструменти віртуального освітнього середовища використовуються вчителями і викладачами в дистанційному навчанні, для спілкування і обміну досвідом, в очному навчанні студентів (A. Taurisson, A. Senteni, M. Kaszap, D. Jeffrey, G. Lemire, В. Биков, О. Глазунова, Р. Горбатюк, Р. Гуревич, М. Жалдак, Н. Морзе і ін.).

Фахова підготовка педагогічних кадрів у віртуальному освітньому середовищі – це взаємодія викладача, адміністратора, тьютора і студента, що відображає всі властиві навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання), які реалізуються специфічними цифровими інструментами.

Основними учасниками процесу фахової підготовки є викладач, тьютор і студент, опосередковано беруть участь мережевий, технічний і навчальний адміністратори оболонки (останні забезпечують безперебійну роботу віртуальної оболонки, стежать за справністю системи та ліквідують проблеми, безпосередньо не пов'язані з вивченням фахових дисциплін).

Використання інструментів віртуального освітнього середовища у фаховій підготовці педагогічних кадрів являє собою реалізацію моделі безперервного підвищення фахового рівня з опорою на функціональну ефективність технологій інформації та

комунікації, яка формується на основі особливої культури навчання, що включає як студента, так і викладача.

Викладач, який здатний забезпечити ефективне застосування цифрових інструментів у віртуальному освітньому середовищі має можливості і для адаптації традиційних технологій навчання до використання в новому освітньому середовищі. При означеному підході він реалізує педагогічну діяльність, використовуючи переваги відкритої моделі асинхронного індивідуального навчання, оперативно реагує на нововведення в освітній діяльності і використовує їх в оптимальному режимі для усіх учасників процесу фахової підготовки педагогічних кадрів.

Загалом, доцільність використання інструментів віртуального освітнього середовища у фаховій підготовці педагогічних кадрів забезпечується сукупністю умов (проектування віртуального освітнього середовища на основі застосування цифрових інструментів, врахування варіативних і інваріантних складових педагогічної системи, навчання в цифровому середовищі в залежності від досвіду роботи та в різнопредметних групах) і технологій (проектної, модульної, навчання засобами віртуального освітнього середовища та ін.).

Застосування інструментів віртуального освітнього середовища у фаховій підготовці педагогічних кадрів вимагає такого статусу викладача, який пов'язаний не стільки з процесом трансляції знань, скільки з формуванням методологічної грамотності студента. Саме в силу швидкого старіння знань на перший план виходить і володіння методологією, що дає індивіду можливість ефективного освоєння і використання нових знань у своїй практичній діяльності за фахом.

Підсумовуючи зазначимо, що ефективність застосування інструментів віртуального освітнього середовища у фаховій підготовці педагогічних кадрів забезпечується комплексною реалізацією наступних положень:

- орієнтацією на комплексне використання різних джерел інформації, методик їх реалізації, технологій використання та інтеграції, зворотних зв'язків, засобів доставки, точок доступу, системне використання віртуального освітнього середовища в навчальному процесі;
- індивідуальною траєкторією навчання з пріоритетним зануренням в середовище майбутньої професійної діяльності (взаємозалежність обраної форми навчання і її подальшого застосування в професійній діяльності);
- реалізацією постійної психолого-педагогічної підтримки щодо осмисленого і мотивованого руху студента у напрямку досягнення освітніх цілей (дистанційне консультування, організація семінарів, майстер-класів, публікація наукових статей), формуванні потреби у безперервному навчанні;
- перенесення ефекту очного навчання у віртуальне освітнє середовище (захист проекту в присутності інших, критична оцінка виступів очима інших учасників освітнього процесу, використання елементів технології колективного мозкового штурму і т.ін).

Використана література:

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. К. : Атіка, 2008. 684 с.
2. Телятник К., Сокол І. Створення віртуального навчального середовища засобами сучасних інтернет-сервісів. *Вісник Запорізького національного університету*. 2015. № 1 (24). С. 183-190.
3. Яшанов С. Системи віртуалізації навчання у фаховій підготовці майбутнього вчителя технологій. *Наукові записки*. Серія 6 Педагогічні науки / М-во освіти і науки України ; Кіровоградський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2010. Вип. 90. С. 340–344.